

Vzdělávací výsledky českých dětí dlouhodobě stagnují. Jakou podporu školy potřebují, pokud se to má změnit?

TISKOVÁ ZPRÁVA

Praha 17. září 2024 – Partnerství pro vzdělávání 2030+ zveřejnilo český překlad unikátní kanadské studie Kennetha Leithwooda **Silné školské distrikty a jejich leadership**. U příležitosti vydání této publikace se pod názvem **Jaká podpora pro školy má největší dopad na zlepšování učení žáků? Co říká výzkum?** uskutečnila [online konference](#), jejímž cílem bylo reflektovat, v čem mohou být poznatky ze vzdělávacích systémů v jiných zemích (konkrétně v kanadském Ontariu) inspirací pro změny v českém školství.

Studie Kennetha Leithwooda (ke stažení [ZDE](#)), emeritního profesora Ontarijského institutu pro výzkum ve vzdělávání, identifikuje ty činnosti školských distriktů (obvodů) a jejich lídrů, které mají největší dopad na zlepšování vzdělávacích výsledků dětí. Autor přitom vychází z empirických dat nasbíraných v rámci desítek kanadských a amerických výzkumů, které se zabývaly implementací úspěšných vzdělávacích reforem. Český překlad vychází v době, kdy v České republice probíhá odborná i politická diskuse o tom, zda je v českých podmínkách nezbytné vytvořit systém profesionální školské správy, tedy úroveň řízení a podpory škol v území, jejichž obdobou kanadské a americké školské distrikty jsou.

V úvodu odborné konference **Jaká podpora pro školy má největší dopad na zlepšování učení žáků? Co říká výzkum?** nejprve Vladimír Srb z Partnerství 2030+ představil vzdělávací reformu, díky níž se v kanadské provincii Ontario podařilo během několika let prokazatelně zlepšit vzdělávací výsledky žáků a žákyň a snížit rozdíly mezi dětmi. Dominik Dvořák z Ústavu výzkumu a rozvoje vzdělávání Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy poté představil samotnou studii. Pro český kontext jsou podle něj cenné nejen její výsledky, ale i vzhled do použité metodologie a také do implementačního procesu, který kanadskou vzdělávací reformu podpořil.

„Studie nám může dát víc než jen informaci o tom, jak pracují úspěšné školské distrikty, ale je pro nás také velkou inspirací pro to, jak by mohly vypadat podklady pro politické rozhodování a jak s nimi pracovat. Je to ukázka rozhodování založeného na datech, na výzkumných zjištěních,“ řekl během svého příspěvku na konferenci **Dominik Dvořák** z Ústavu výzkumu a rozvoje vzdělávání Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, který se na přípravě českého překladu Leithwoodovy studie podílel.

Ředitelka Partnerství pro vzdělávání 2030+ **Silvie Pýchová** zdůraznila vedle samotné studie také přínos českého překladu klasické práce profesora Leithwooda, která v rámci pedagogického výzkumu považována za klasickou práci. *“Pokud nebudeme mít v češtině k dispozici terminologii, nemůžeme o tématech, kterým se studie věnuje, v českém kontextu diskutovat,“* upozornila Silvie Pýchová.

Panelová diskuse se zaměřila na dvě zásadní témata. Konkrétně hledala odpověď na otázku, **proč aktivity podporující změny v rámci českého školství měly dosud relativně malý dopad** na to, co je důležité - tedy na zlepšování vzdělávacích výsledků, wellbeingu a rovných šancí dětí. Zaměřila se také na **přenositelnost zkušenosti z jiných vzdělávacích systémů** a konkrétně na to, do jaké míry jsou v českém prostředí využitelné závěry publikované v přeložené studii.

Do diskuse se zapojili: **Dominik Dvořák** (Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání, Pedagogická fakulta UK), **Kateřina Konrádová** (Učitel naživo), **Ondřej Matějka** (Nadační fond Eduzměna), **Jiří Nantl** (MŠMT), **Iva Stuchlíková** (Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích). Záznam je k dispozici na [youtube](#) Partnerství pro vzdělávání 2030+.

Akce je součástí série vzdělávacích a konzultačních aktivit zaměřených na řešení otázky, jak v ČR vytvořit efektivní místní školskou správu, která dokáže zlepšovat vzdělávací výsledky, wellbeing a rovné šance dětí a žáků. Výstupy našich aktivit k tomuto tématu naleznete na [skolskasprava.cz](#).

Kenneth Leithwood: Silné školské distrikty a jejich leadership

Studie profesora Ontarijského institutu pro výzkum ve vzdělávání (Ontario Institute for Studies in Education) Kennetha Leithwoda byla vypracována na zakázku Rady ontarijských ředitelů vzdělávání (The Council of Ontario Directors of Education) a Institutu pro leadership ve vzdělávání (The Institute for Education Leadership). Její výstupy byly zapracovány do komplexního systému vzdělávání stávajících i budoucích vedoucích pracovníků školských distriktů kanadské provincie Ontario.

Autor se ve svém výzkumu dlouhodobě zabývá problematikou školního leadershipu, školských reforem a vzdělávacích politik. Vedle toho čerpá z osobních zkušeností s reformou úspěšné vzdělávací reformy uskutečněné v letech 2005–2009 v kanadské provincii Ontario. Ta umožnila zlepšit vzdělávací výsledky a snížit nerovnosti v náročných podmínkách regionu, kde zhruba desetina dětí ve věku základní školy neovládá angličtinu natolik, aby se v ní mohla vzdělávat (uvádí se, že mimo Kanadu se narodilo 27 % zhruba 15 milionové populace Ontaria). Jeho studie Silné školské distrikty a jejich leadership je ale především metaanalýzou desítek kanadských a amerických výzkumů.

Na tomto základě pak profesor Kenneth Leithwood identifikuje znaky „silných“ školských distriktů a jejich lídrů a konkrétní činnosti, které zlepšování vzdělávání dětí umožňují. Zahrnuje mezi ně například schopnost vyjednat v rámci svého distriktu široce sdílenou vizi a ambiciózní cíle, zajistit koherentní odborné pokyny pro výuku, budovat kapacity pro vyhledávání a využívání důkazů pro rozhodování nebo zajišťovat profesní vzdělávání zakotvené v pedagogické praxi.

Přidanou hodnotu školského distriktu ve vztahu ke vzdělávacím výsledkům žáků přitom odlišuje od přidané hodnoty školy, kterou navštěvují. Pro české podmínky je více než zajímavé, že ve studii popisuje, jak se posunulo pojetí lídrů školských distriktů a jejich nejbližších spolupracovníků „od centrálních manažerů velkých byrokratických struktur k transformačním lídrům neustále se zlepšující nabídky vzdělávacích služeb pro žáky“. V této souvislosti podle něj došlo k významnému posunu v tom, jaké schopnosti a osobní zdroje pro leadership jsou od lídrů distriktů vyžadovány.

„Pro úplnost je třeba uvést, že ontarijská reforma se v tomto období vyznačovala nejen významnou rolí distriktů, ale také efektivním vedením a řízením na centrální úrovni ministerstva školství. Například celý první rok ministerstvo věnovalo tomu, aby všichni ředitelé a učitelé porozuměli cílům reformy a domluvili se na podmínkách nutných pro dosažení cílů. Tato dohoda nakonec byla stvrzena kolektivní smlouvou a komunikována široké veřejnosti,“ konstatují Dominik Dvořák a Vladimír Srb, autoři předmluvy k českému vydání publikace Silné školské distrikty a jejich leadership.

„Nejlepší dostupné důkazy ukazují, že pokud lídři školských distriktů rozvinou charakteristiky a podmínky příznačné pro silné distrikty, tak jak jsme je v této studii popsali, jejich vliv na učení žáků bude s největší pravděpodobností velmi významný. I relativně malé zlepšení charakteristik příznačných pro silné distrikty je spojeno s výrazným zlepšením výsledků, jichž žáci dosahují. Silné školské distrikty tím pádem skutečně mají významnou přidanou hodnotu pro učení žáků nad rámec přínosu jednotlivých škol a výuky ve třídách.“

Kenneth Leithwood

Kenneth Leithwood: Silné školské distrikty a jejich leadership, Partnerství pro vzdělávání 2030+, Praha 2024. Překlad studie Strong Districts & Their Leadership, vydané organizací The Institute for Education Leadership v roce 2013.

Zdroje pro editory:

- Studie Kennetha Leithwooda Silné školské distrikty a jejich leadership [zde](#).
- Záznam online konference Jaká podpora pro školy má největší dopad na zlepšování učení žáků? Co na to výzkum? [zde](#).
- Záznam odborné konference Pedagogické vedení, participace a efektivita (březen 2024) [zde](#).
- Studie Jakuba Fischera a Petra Mazoucha Více času na pedagogické vedení prostřednictvím efektivního zajištění nepedagogických činností [zde](#).
- Návrh na posílení systému vedení a podpory mateřských a základních škol v ČR [zde](#).
- Odkazy na další výstupy z edukačních aktivit Partnerství pro vzdělávání 2030+ týkající se problematiky místní školské správy [zde](#).

Kontakt pro média:

Radka Hrdinová, mediální koordinátorka, radka.hrdinova@partnerstvi2030.cz, 603 177 791